Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 94 (4730)
ВТОРНИК
майн
15
1945 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэ

Энээнһээ хойшо Европодо арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба арадуудай хоорондохи эб найрамдалай агууехэ туг намилзан мандажа байхал.

И. СТАЛИН.

Хабарай тарилга ба колхозно партийна организаци

«ВКП(б)-гэй Бурят-Монгол обкомой хүдэлмэри тухай» гаргаһан өөрынгөө тогтоол соо ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол хүдөө ажалые улам саашань хүгжөөхэ хэрэгтэ манай областной партийна организациин ехэхэн алдуу эндүүнүүдые хэһэн ябадалые элирүүлээд, энээниие ойрын сагта усадхаха тушаа дэлгэрэнгы заабаринуудые үгэһэн байгаа.

Энэ программата тогтоолые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ, зарим партийна эхин организацинууд, тэрэнэй коммунистнууд хабарай тарилгын хүдэлмэриие агротехническэ бэлонихон болзор соо үнгэргэхын түлөө ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэхэ зуураа энэ талаар бага бэшэ амжалтануудые түйлажа байна. Саянтын, Хонхолойн, Гашейн, Хэжэнгын ба Б-Кударын МТС-үүд хабарай тарилгын хүдэлмэриие урда урдынхиһаа эмхитэй гуримтайгаар үнгэргэнэ.

Мүнөө хабарай тарилга түлэг дундаа ябажа байна. Түрүү колхозууд энэ шухала хүдэлмэриие амжалтатайгаар үнгэргэнэ. Жэшээлхэдэ, урдань жэлһээ жэлдэ гээгдэдэг Тарбагатайн аймагай колхозууд, тэндэхи партийна эхин организацинууд өөһэдынгөө хүдэлмэриие шэнэдхэн табиха талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэһэнэйнгээ ашаар тарилгын хүдэлмэриин темпые эршэдхэбэ.

Тус аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз эртын тарилгые дүүргээд, тэндэхи коммунистнуудай үүсхэлээр 100 гектар орооһото культура түсэбһөө гадуур тарижа байха юм. Мүн «Гигант» колхозой 9 коммунистнуудай 5-нинь сэхэ поли дээрэ илүүгээдаар хүдэлмэрилхэ зуураа, үдэрэйнгөө нормые эрхим һайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэжэ, бусад колхозниггуудтаа большевистскэ жэшээ харуулнад.

Иигэжэ түрүү үүргэнүүдээ жэшээтэ һайнаар дүүргэдэг коммунистнууд болон комсомолецууд хүдөө нютагуудаар олоноржо байна. Сэлэнгын МТС-эй трактористнууд-коммунистнууд Чагдуров, Чимитова, Дагбаева, Гомбоев гэгшэд тарилгын түрүүшын үдэрһөө эхилээд халаанайнгаа нормые үлүүлэн дүүргэдэг, үнэтэ горючи арбилдаг болоо.

Саянтын МТС-эй коммунист Дымбрылэй хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай тракторна бригада трактораар тарилга хахэ жэлэйнгээ түсэбые холо үлүүлбэ. Теэд, ехэхэн тооной горючи алмалта хэһэн байха юм.

Гэбэшье, республикын олонхи колхозуудаар тарилгын темп ба шанарынь үшөө һайн бэшэ. Майн 10-ай мэдээгээр, ороoһото культурануудые тариха түсэб арайхан гэжэ 43,5 процент дүүргэгдээ. Тарилга һүүлэй табан үдэрэй туршада миил 12,3 процент нэмэһэн байха юм. Энээнэй урда тээ гээгдэжэ ябаһан Баргажанай, Түнхэнэй, Заиграйн, Зэдын, Кяхтын болон бусад аймагууд хүдэлмэри дээрээ эрид шууд хубилалтануудые хэбэгүй. Ушар юу харуулнаб гэхэдэ, тарилгын хүдэлмэриие эндэхи партийна организацинуудай өөһэдынгөө гарта үшөө абаагүй байһаниие эли бодо харуулна гэхэдэ алдуу болохогүй байна.

Республикын олонхи МТС-үүд тарилгын хүдэлмэриие дүүрэн бэлэдхэлгүйгөөр эхилбэшье һаа, энэ алдуу эндүүнүүдээ тарилгын түрүүшын үдэрнүүдтэ усадхаагүй байхань ехэхэн жэгшүүритэй байна. Б. Куналейн, Кяхтын, Темлюйскэ, Тарбагатайн, Хоринн ба бусад хэдэн МТС-үүдэй тарилгада гараһан тракторнууд хүдэлмэрилэнгүй, харин колхозой полинууд дээрэ ехэнхи хубидаа нмагта муу заһабарилһан дээрэһээнь ажалгүй хэбтэнэ. Жэшээнь, Заиграйн аймагай «Оборона СССР» колхозой поли дээрэ гараһан Курбын МТС-эй 3 трактор тарилгын эхилһэнһээ хойшо арайхан гэжэ 25 гектар хахалаад, дэмы хэбтэнэ. Теэд, тус тракторна бригадын бригадир коммунист нүхэр Битаев иимэ обор нобшо хүдэлмэреэ болюулха тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй.

Торинн, Зэдын болон бусад аймагуудай зарим нэгэн колхозууд агротехническэ заабарине бүдүүлигээр хазагайруулаа. Эндэ түйхэнээр ба забһартайгаар хахалха, үрһөө хороор угаангүйгөөр хаяха баримтанууд яһала олон. Тиибэ ябашье, олонхи аймагуудай партийна комитедүүд болон аймгүйсэдкомууд тарилгын шанар тушаа анхаралаа багаар хандуулаад гансахан лэ темпые шангадхаха гэжэ оролдонод.

Улаан Армиин түүхэтэ ехэ эсэсэй илалтын харюуда шэнэ илалтануудые ажал хүдэлмэри дээрээ бэелүүлэн социалистическэ мүрысөөнэй хүдэлөөн үргэн колхозниггуудай дунда үргэлбэ. Тиимэһээ хүдөө нютагуудтахи партийно-комсомольско организацинууд элэ хүдэлөөе зүб замаарынь хүтэлбэрилжэ, социалистическэ мүрысөөнэй сог залиие үшөө үргэдхэн, эрэгтэй эмэгтэй колхозниггууд бүхэнэй ажалай үнэр бүтээсэнүүдые түйлаха хэрэгтэнь али болохоор туһаламжа үзүүлхэ үүргэтэй.

Партийно-политическэ ба ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэринүүдые тарилгада хабаадалсажа байһан эрэгтэй эмэгтэй ажалшадай дунда үшөө үргэнөөр ябуулха хэрэг—колхозно партийна организацинуудай эгээн түрүүшын зорилго мүн. Энээниие бидэнэрһээ ВКП(б)-гэй обком эрижэ байна.

Советскэ Союзай Маршал И. В. Сталинда США-эй Президент Гарри С. Трумэнэй эльгээһэн бэшэг

Мүнөө Советскэ-Англо-Американска сэрэгүүд фашистска агрессорнуудай арминуудые үгэ дуугүйгөөр бээ тушааха болгоод байхадань Би болбол Танда ба Танаар дамжуулан Танай героическа арминуудта манай арадай ба тэрэнэй правительствын халуун амаршалгые хүргэхэ гэжэ хүсэнэб. Сүлөөтэ ба цивилизациин хэрэгтэ Советскэ Союзай эрүүлһан ашы туһые бидэнэр гүнзэгыгөөр үнэлжэ харанабди.

Бүдүүлиг хүсэнүүдэй хорые, тэрэнэй хэдышье хүсэтэйшье байһан мүртэнь хүсэтэй арадай эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудай арга боломжынь Та зүбөөр харуулбат. Манай ниитын илалтые түйлаһанда дашарамдуулан Советскэ Союзай Арми ба арадые болон тэдэнэй эрхи хүтэлбэрилэгшэдтэ бидэнэр баясхалан хүргэнэбди.

Танай түсхайта командалагшануудта миниин энэ баярлалгые хүргөө гээшэ һаатнай би ехэхэн хүсэхэ байнаб.

ГАРРИ С. ТРУМЭН.

США-гэй Президент господин Трумэндэ И. В. Сталинай эльгээһэн бэшэг

Гитлеровскэ Германиин үгэ дуугүйгөөр капитуляцида ороһонтой дашарамдуулан Танай халуун баяр хүргэһэнэйтнай түлөө үнэн зүрхэнһөөн баясхалан хүргэнэб. Советскэ Союзай арадууд болбол мүнөөнэй сүлөөлэлтын дайнда хани барисаатай американска арадай хабаадалгые үндэрөөр сэгнэнэ. Советскэ, Американска ба Британска армиинуудай хамтаараа немецкэ эзэмдэгшэдтэ эсэргүү тэмсэл хэжэ, тэрэниие бүримүһөөн бута нэрьеһэн ба илаһан ябадал манай арадуудай дайшалхы хани барисаанда яларма жэшээ харуулан түүхэдэ баргаха байна.

Агуухэ илалта түйлаһантай дашарамдуулан Советскэ арадай ба Советскэ Правительствын үмэнэһөө американска арадта болон американска шэн горигто армида халуун амар мэндэ ба баясхалан хүргэхые гүйнаб.

И. СТАЛИН.

Советскэ Информбюроһоо

Майн 12-ой оперативна мэдээн

Майн 12-ой туршада **ЛЕНИНГРАДСКА** фронтын сэрэгүүд буу зэбсэгэй хуряаһан немецкэ сэрэгүүдэй Курляндска бүлэгэй соединенинүүд болон частьнуудые тушаан абаха ябадалаа үргэлжэлүүлбэ. Майн 9-һөө 12 хүртэр 140.408 солдат болон унтер-офицернүүд, 5.083 офицернүүд ба 28 генералнууд бээз тушаажа плендэ оробо. Плендэ абтаһан генералнуудай тоодо, урда соносхогдоһон генералнуудһаа гадна, немецкэ армиинуудай Курляндска бүлэгэй штабай начальник генерал-лейтенант Ферч, 38-дахи армейскэ корпусой командир артиллериин генерал Герцог, 1-дэхи армейскэ корпусой командир генерал-лейтенант Узенгер, 10-дахи армейскэ корпусой командир артиллериин генерал Томашки, 205-дахи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-майор Гизе, 132-дохи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-майор Демме, 225-дахи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-майор Риссе, 300-дахи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-майор Эберт, 81-дэхи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-лейтенант Бенцевени, 16-дахи армейскэ корпусой командир генерал-лейтенант Вебер, 207-дохи һахюулай дивизиин командир генерал-майор Бауэр, Курляндска бүхэжүүлэгдэмэл районой комендант генерал-лейтенант Банд, **ЛИБАВА** городой комендант генерал-майор Мюллер, армиинуудай Курляндска бүлэгэй тылэй начальник генерал-майор Раузер, армиинуудай Курляндска бүлэгэй ветеринарна албанай начальник генерал-лейтенат Келер гэгшэд бии. Энэ саг соо иимэ трофейнүүд тушаагдан абтаһан ба бүридхэгдэһэн байна гэбэл: 75 самолёт, 307 танк ба самоходно ехэ бүунүүд, 1.427 полевой ехэ буунууд, 557 миномёт, 3.879 пулемёт, 52.887 винтовко ба автомат 219 хуягта транспортёр, 310 радиостанци, 4.281 автомашина, 240 трактор ба тягач, сэрэгэй ашаатай 3.442 подвод, 14.056 морид болоно.

2-дохи **БЕЛОРУССКА** фронтын сэрэгүүд болбол **ВИСЛА** мүрэнэй адагта, **ДАНЦИГҺАА** зүүгээр, **ПУТЦИГЕР—НЕРУНГ** гэдэг хушуун дээрэ **ГДЫНЬҺЭЭ** зүүн-хойгуур ба **БОРНХОЛЬМ** гэдэг арал дээрэ буу зэбсэгээ хуряаһан немецкэ сэрэгүүдые тушаан абаха ябадалаа дүүргэбэ. Майн 9-һөө 12 хүртэр 59.106 солдат ба унтер-офицернүүд, 1.728 офицернүүд ба 12 генералнууд плендэ оробо. Плендэ абтаһан генералнуудай тоодо, урда соносхогдогшодһоо гадна, 2-дохи немецкэ армиин штабай начальник генерал-майор Махер, 2-дохи армиин армейскэ курснуудай начальник генерал-лейтенант Ноак, 20-дохи армейскэ корпусой командир инфантериин генерал Шпек, 203-дахи ябган сэрэгэй дивизиин командирай орлогшо генерал-майор Гроттен гэгшэд бии.

Чехословакида ба Австрида 1-дэхи, 4-дэхи, 2-дохи ба 3-дахи **УКРАИНСКА** фронтнуудай сэрэгүүд майн 9-һөө 12 хүртэр 168.000 эмхи гуримгүйгөөр бээз тушааһан немецкэ солдат болон офицернүүдые, 7 генералнуудые плендэ абаба. Плендэ ороһон генералнуудай тоодо, урда соносхогдогшодһоо гадна, 4-дэхи таннова армиин инженернэ сэрэгүүдэй начальник генерал-лейтенант Бардин, медицинскэ албанай генерал Янцон, Чехи ба Моравидахи протекторадай дэргэдэхи түсхай даалгабаринуудые дүүргэжэ байһан генерал-лейтенант Хитцегр гэгшэд бии.

4-дэхи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд майн 9-һөө 12 хүртэр 56.280 эмхи гуримгүйгөөр бээз тушааһан немецкэ солдат болон офицернүүдые плендэ абаба.

2-дохи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд майн 9-һөө 12 хүртэр 135.000 эмхи гуримгүйгөөр бээз тушааһан немецкэ солдат болон офицернүүдые ба 8 генералнуудые плендэ абаба. Плендэ абтаһан генералнуудай тоодо немецүүдэй 49-дэхи хадын-буудалгын дивизиин командир генерал-лейтенант Лезье, 72-дохи армейскэ корпусой командир генерал-лейтенант Шмидт, 5-дахи таннова дивизиин командир генерал-лейтенант Вальденфельс, 76-дахи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-майор Рернер, 320-дохи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-майор Гилман, 4-дэхи сэрэгэй округай штабай начальник генерал-майор Герлах, аэродромно албанай комендант генерал-майор Нихус гэгшэд бии. Энэ саг соо тус фронтын сэрэгүүд иимэ трофейнүүдые буляан абаһан байна гэбэл: 50 самолёт, 291 танк ба самоходно ехэ буу, 658 полевой ехэ буу, 269 хуягта транспортёр, 2.100 автомашина болоно.

3-дахи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд майн 9-һөө 12 хүртэр 114.766 эмхи гуримгүйгөөр бээз тушааһан немецкэ солдат болон офицернүүдые ба 5 генералнуудые плендэ абаба.

Тиигэжэ ерэхэдэ, хамтадаа майн 9-һөө 12 хүртэр бүхы фронтнууд дээрэ майн 11-дэ 3-дахи **БЕЛОРУССКА** фронтын сэрэгүүдтэ бээз тушаажа дүүргэһэн бүлэг немецкэ солдат болон офицернүүдые оруулалсажа, 700.000 гаран немецкэ солдат болон офицернүүд ба 63 генералнууд плендэ абтаа.

Майн 13-ай оперативна мэдээн

Майн 13-ай туршада **ЛЕНИНГРАДСКА** фронтын сэрэгүүд буу зэбсэгээ хуряаһан немецкэ сэрэгүүдэй Курляндска бүлэгэй соединенинүүд болон частьнуудые тушаажа абаха ябадалаа үргэлжэлүүлбэ. Майн 9-һөө 13 хүртэр 181.032 солдат болон унтер-офицернүүд, 8.038 офицернүүд ба 42 генералнууд плендэ оробо. Плендэ абтаһан генералнуудай тоодо урда соносхогдогшодһоо гадна, Курляндска бүлэгэй инженернэ сэрэгүүдэй начальник генерал-лейтенант Мадем, армиинуудай Курляндска бүлэгэй хэлхээ-холбооной начальник генерал-майор Негенданг, 16-дахи армиин штабай начальник генерал-майор Герсдорф, 18-дахи армиин штабай начальник генерал-майор Мерк, 16-дахи армиин артиллериин начальник генерал-майор Бауэрмайстер, 18-дахи армиин артиллериин штабай начальник генерал-лейтенант Фишер, Курляндска УР-эй комендант генерал-лейтенант Ван-Гинхель, **ЛИБАВА** городой эрьеын хамгаалгын начальник адмирал Эрневальд, 1-дэхи агаарай Флодой командир генерал-лейтенант Глюкбай, эрьеын хамгаалгын комендант генерал-майор Вертер, **САБИЛЕ** городой бүхэжүүлэгдэмэл районой комендант генерал-майор Рупрехт, 1-дэхи агаарай Флодой хэлхээ-холбооной начальник генерал-лейтенант Заттлер, 16-дахи армиин ветеринарна албанай главна ветеринар Бетке, генерал-майор Павель гэгшэд бии. Энэ саг соо иимэ трофейнүүд тушаагдан абтаһан ба бүридхэгдэһэн байна гэбэл: 136 самолёт, 325 танк ба самоходно ехэ буу, 1.548 полевой ехэ буу, 557 миномёт, 4.363 пулемёт, 57.646 винтовко ба автомат, 5.825 автомашина, 240 трактор ба тягач, 224 хуягта транспортёр, 310 радиостанци, сэрэгэй ашаатай 3.442 подвод, 16.543 морин болоно.

2-дохи **БЕЛОРУССКА** фронтын сэрэгүүд **ДАНЦИГҺАА** зүүгээр **ВИСЛА** мүрэнэй адагай эршэндэ, **ПУТЦИГЕР-НЕРУНГ** гэдэг хушуун дээрэ **ГДЫНЬҺЭЭ** зүүн-хойгуур ба **БОРОНХОЛЬМ** гэдэг арал дээрэ зэбсэгээ хуряаһан немецкэ сэрэгүүдые плендэ абаха ябадалаа дүүргэбэ. Майн 9-һөө 13 хүртэр 74.939 немецкэ солдат болон офицернүүд, 12 генерал бээз тушаажа, плендэ ороо. Энэ үедэ удаахи трофейнүүд абтаһан ба бүридхэгдэһэн байна гэбэл: 10 танк ба самоходно ехэ буу, 498 полевой ехэ буу, 46 миномёт, 3.400 пулемёт, 28.000 винтовко ба автомат, 13 хуягта транспортёр, 2.000 автомашина, 210 радиостанци, 1.500 адуу мори, 23 катер ба барж болоно.

Чехословаки ба Австрида 1-дэхи, 4-дэхи, 2-дохи ба 3-дахи **УКРАИНСКА** фронтнуудай сэрэгүүд генерал-фельдмаршал Шернер ба генерал-полковник Велер гэгшэдэй сэрэгүүдэй бүлэгэй бутархай немецкэ отрядуудһаа тэдэнэй эзэлээд байһан районуудые сэбэрлэбэ.

1-дэхи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд наринжуулһан мэдээнэй ёһоор, майн 9-һөө 12 хүртэр эмхи гуримгүйгөөр бээз тушааһан 213.355 немецкэ солдат болон офицернүүдые, 14 генералые плендэ абаа. Плендэ абтаһан генералнуудай дунда түрүүнэй соносхогдогшодһоо гадна, 40-дэхи таннова корпусой командир таннова сэрэгүүдэй генерал Хенрици, учебнэ корпусой командир артиллериин генерал Мозер, 59-дэхи армейскэ корпусой командир генерал-лейтенант Зилер, 17-дохи армиин тылэй комендант генерал-лейтенант Гешен, 193-дахи резервнэ дивизиин командир генерал-майор Эргарт фон Гейзо, 304-дэхи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-майор Арнинг, 371-дэхи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-майор Шернсберг гэгшэд бии. Энэ үедэ тус фронтын сэрэгүүд удаахи трофей буляан абаба гэбэл: 780 самолёт, 642 танк ба самоходно ехэ буу, 3.100 полевой ехэ буу, 1.400 миномёт, 6.700 пулемёт, 480 хуягта транспортёр, 120.000 винтовко ба автомат, 30,000 гаран автомашина, 954 трактор ба тягач болоно.

4-дэхи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд майн 9-һөө 13 хүртэр эмхи гуримгүйгөөр бээз тушааһан 71.738 немецкэ солдат болон офицернүүдые плендэ абажа, удаахи трофей буляан абаба гэбэл: 127 танк ба самоходно ехэ буу, 900 полевой ехэ буу, 510 миномёт, 1.700 пулемёт, 15.300 винтовко ба автомат, 1.480 автомашина, 100 радиостанци, 2.000 адуу мори, сэрэгэй зээритэй 500 повозко болоно.

2-дохи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд майн 9-һөө 13 хүртэр эмхи гуримгүйгөөр бээз тушааһан 369.459 немецкэ солдат болон офицернүүд ба 16 генералнуудые плендэ абаба. Плендэ абтаһан генералнуудай дунда, түрүүнэй соносхогшодһоо гадна, «Хохимой толгой» гэдэг СС-нэй 3-дахи таннова дивизиин командир генерал-майор Бекер, 540-дэхи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-майор Готмальк, 602-дохи ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-лейтенант Шартов, 603-дахи ябган сэрэгэй дивизиин генерал-лейтенант Моллер, полицейскэ дивизиин командир полициин генерал-майор Бааль, ЕРНО городой комендант генерал-лейтенант Лидерманн, барилгын участогай штабай начальник генерал-майор Ангельштук, 21-дэхи таннова корпусой артиллериие командалагша генерал-майор Камченкельн, барилгын участогай штабай начальник генерал-майор Готшильк гэгшэд бии. Энэ үедэ тус фронтын сэрэгүүд удаахи трофейнүүдые буляан абаба гэбэл: 58 самолёт, 596 танк ба самоходно ехэ буу, 1.348 полевой ехэ буу, 1.115 пулемёт, 40.570 винтовко ба автомат, 422 хуягта транспортёр, 16.154 автомашина, сэрэгэй ашаатай 4.615 повозко, 12.000 адуу морин болоно.

3-дахи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд майн 9-һөө 13 хүртэр эмхи гуримгүйгөөр бээз тушааһан 126.070 немецкэ солдат болон офицернүүдые ба 5 генералнуудые плендэ абаба. Энэ үедэ тус фронтын сэрэгүүд удаахи трофей буляан абаба гэбэл: 284 самолёт, 235 танк ба самоходно ехэ буу, 1.224 полевой ехэ буу, 530 миномёт, 12.473 пулемёт, 36.268 винтовко ба автомат, 185 хуягта транспортёр, 4.296 автомашина, сэрэгэй ашаатай 5.355 подвод, 8.914 адуу морин болоно.

Иимэ болохолоороо, хамта дээрээ майн 9-һөө 13 хүртэр бүхы фронтнууд дээрэ майн 11 хүртэр 3-дахи **БЕЛОРУССКА** фронтын сэрэгүүдтэ бээз тушаажа дүүрэһэн немецкэ солдат болон офицернүүдэй бүлэгые тоолоосоходо 1 миллион 60 мянга гаран немецкэ солдат болон офицернүүд плендэ абтаба.

Советскэ Союзай Герой
Никифор Самсонович Афанасьев.

Великобританиин король Георг VI телеграмма СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. И. Калининда

Өөрынгөө бүхы арадай үмэнэһөө би болбол айхабтар хүхюун баяртайгаар господин президент, Таниие, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшые дамжуулан Советскэ арадта энэ мартагдашагүй ехэ событиин болоһонтой дашарамдуулан хандаnаб. Олон жэлэй эсэстэ Нэгэдэмэл Союзна Нанануудай хүсэнүүд хамаг бүхы хүсэ шадалаа болон героическа гээлтэдэ орожо байжа гитлеровскэ Германиин муухай засагые эсэлэн ба дахин болохогүйгөөр унагааба. Энээгээрээ манай армиинууд Европын бүхы түлиһан арадуудта сүлөөлэлтэ асарба гээшэ. Энэ тэмсэлнүүдэй жэлнүүдэй туршада манай хоёр арад хани барисаагаа шэнээр байгуулжа, 1942 оной июнидэ гар табигдаһан Англо-Советскэ Союзай ба сэрэгэй һүүлээр харилсаатай байха гэһэн тухай договороор бодото дээрэнь бэелүүлэгдэбэ. Би болбол сэрэгэй үедэхи хани барисаанайнгаа харилсаан үшөө саашадаа олон жэлнүүдтэ үргэлжэлхэ байха гэжэ найдаnаб. Энэ үдэртэ манай һанал бодол хадаа хүнэ гээлтэдэ орожо байжа үнэн сэхэ хэрэгые баярлуулха аргатай болоһон тээшэ харуулагдаха байна. Тэдэнэй тухай дурасхалнууд болбол дэлхэйе эрхим һайнаар шэнээр байгуулха ябадалда ямаршье хүсэ шадалаа гамнахагүйе бидэнэрһээ эринэ. Илалта ба бүхы дэлхэйе сүлөөлхэ ябадал болбол имагта Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз Америкын Холбоото Штадуудай ба Британска Нанануудай халуун хани барисаагаар хэгдэһэн байна. Манай хани барисаанай саашадаа үргэлжэлхын түлөө үнэн ба бэхи хатуу эб найрамдалай үнэн сэхэ үндэһэ һуури бии болгохые эринэ. Би Танда, господин Президент өөрынгөө халуун амаршалга ба баясхалангые, мүн тэрэшэлэн Танаар дамжуулан Улаан Армиие, Уһан Сэрэгэй Флодые ба хүсэтэй советскэ арадые амаршалнаб. Тэдэнэй шэн зориgтой хүдэлмэринүүд Нэгэдэмэл Нанануудай илалта түйлаха хэрэгтэ айхабтар ехэ туһаламжа үзүүлһэн байгаа.

ГЕОРГ, Король ба императэр.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. И. Калининай Великобританиин король Георг VI үгэһэн телеграмма

Таниие, Таа үндэр Дээдые ба бүхы британска арадые Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй гитлеровскэ Германиие эсэлэн бута нэрьеһэнтэй дашарамдуулан халуунаар амаршалан баясхалан хүргэһэнэйтнай түлөө үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэнэб. Энэ илалта халаа советскэ болон британска арадуудай бүхы союзна оронуудай арадуудай айхабтар ехэ гээлтээр ологдожо түйлагдаба.

Гитлеровскэ тонуулшадта эсэргүү хатуу тэмсэлдэ британска ба советскэ арадуудай хани барисаанай шуһа асхалта ехээр болож бэхижэбэ. Советскэ арадай үмэнэһөө Би Танда, Дээдэ Түрэлтэдэ, британска арадта ба Великобританиин зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ манай Германиие илаад байһан үдэртэй дашарамдуулан халуун амаршалга хүргөөд, сэрэг дайнай үедэ бүхы өөрынгөө хүсые харуулһан союзна харилсаан болбол саашадаа бүхы сүлөөдэ дуратай арадуудай эб найрамдалтай жэлнүүдтэ үшөө болохоор ба пягтаар үргэлжэлхэ байха гэжэ найдаnаб.

М. КАЛИНИН

ССР Союзай Наркомфинай мэдээсэл

Энэ оной майн 5-да 25 миллиард түхэриг хэмжээтэйгээр гаргагдаһан Гурбадай Сэрэгэй Дүрбэдэхи Урьһаламжа 8 үдэр соо 26 миллиард 384 миллион 685 мянган түхэригтэ тарааgдажа, 1 миллиард 384 миллион 685 түхэригөөр үлүүлэгдэбэ.

Энээнтэй дашарамдуулан, СССР-эй Наркомфин болбол СССР-эй СНК-гэй заабариин үндэһөөр, урьһаламжа саашадаа захиха ябадалые 1945 оной майн 14 һөө хаахаганагүй болюулха гэжэ захиралта үгэбэ.

1945 оной майн 13.

Наука, искусство ба литературын худэлмэрилэгшэдэй үгэ

МАҺАЙ ОРОНДО ДАЙН СЭРЭГЭЙ УШАРУУЛҺАН ШАРХАНУУДЫЕ ТҮРГЭНӨӨР ЭДЭГЭЭН ЗАЛАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ ХАМАГ ХҮСЭЕЭ ҮГЭЕ!

Илалтын замуудые мүүнхэлхэ уялгатайбди

Германиин зэбсэгтэ хүсэнүүд хадаа Улаан Армиин болон манай союзнигуудай сэрэгүүдэй урда хяһамна сохигдон булигдаһанаа мэдэржэ, зэбсэгээ хуряаһан тухайнь мэдээсэл дуулдаба. Баярта энэ мэдээсэл барагдашагүй үргэн манай Эхэ орон дундуур зэдэлэн сууряатажа байна.

Майн 9-эй үдэр—олон үндэһэтэнһөө нэгэдэһэн манай Агууехэ советскэ арадай туйлаһан илалтын үдэр болож хүн түрэлхитэнэй түүхэдэ багтан оробо.

Агууехэ большевистскэ парти ба Эсэгэ Сталин бидэнииe энэ илалтада хүргөө.

Уран һайханай худэлмэрилэгшэд болохо бидэнэрэй урдахи эгээн түрүүшын шухала зорилго болбол фронт дээрэ ба тылдэ манай арадуудай туйлаһан гайхамшаг ехэ хэрэгүүдые зураглан харуулха ябадал болоно. Бидэнэр уран зурагууд, шүлэг зохёолнууд ба хүгжэм дуунууд соо Эсэгэ оронойнгоо дайнай эрхим геройнуудые ба тэдэнэрэй мартагдашагүй хэрэг болон шэн габьяае мүнхэлэн харуулха уялгатайбди.

Дайн дүүрэбэ. Бидэнэр амгалан байдалда орохомнай гээшэ. Энэ байдал хадаа бидэнэрые өөһэд өөһэдынгөө ажалда улам ханагтайгаар хандажа, искусствын үндэр шанартай зохёолнуудые бии болгохо ябадалдамнай уряалан дуудана.

Би 1945 он соо «Илалтын замууд» гэжэ ехэ зураг дүүргэхэб.

Манай гайхамшаг Улаан Арми мандаха болтогой!

Уранзураашa Ц. С. САМПИЛОВ, РСФСР-эй искусствснуудай габьяата ажал-ябуулгаша.

Мүнхэ жаргалай наран мандаба

Сталинска Илалтын Улаан туг Берлин дээрэ налбажа, үхэлэй буртаг эзэд үхэлөөр дарагдаба.

Манай агууехэ Эсэгэ, Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал Сталинда далай мэтэ гүнзэгы баярые халуун зүрхэнһөө хүргэнэм.

Ленин ба Сталинай хүмүүжүүлһэн манай баатар Улаан Арми болбол фашистска зэрлиг муухай дайсадые илажа гараба. Энэ болбол Сталин вождиин сэсэмэргэн ударидалгын болон советскэ арадуудай эбдэршэгүй хани барисаа, хэлтэршэгүй хүсэ зоригэй аша үрэ мүн. Энээнэй урда дэлхэй дээрэхи хүн түрэлтэнэй түүхэдэ иимэ ехэ илалта үзэгдөөгүй.

Энэ болбол бүхэ дэлхэйн арад түмэнэй хуби заяае жаргалда хүргэжэ үгэһэн гайхамшаг түүхэтэ сагууд болоно.

Манай бурят-монгол арад зон Агууехэ Ленин—Сталинай алтан туг доро, аха болохо ород арадтаяа болон бэшэ бүхы советскэ арадуудтаяа хамта дүрбэн жэлэй туршада үргэлжэлһэн, һүртэ ехэ дайн соо хорото фашистнуудһаа зол сүлөөгөө аршалалсаа.

Агууехэ Илалтын һайндэрые Советскэ арадуудай үнгэргэжэ байгаа баясхаланта эдэ үдэрнүүдтэ үбгэн уранзохёолшо минии дууша зүрхэн баяраар шанга сохилон байна. Зүрхэндөө инаг гуурһаяа шанга барижа, саашадаа энэ агууехэ Илалтые бэхижүүлхын түлөө шэнэ шэнэ зохёолнуудые бэшэхээр бэлэн байһанаа мэдүүлнэб. 1945 он соо «Илалтын наран» гэжэ повесть бэшэжэ дууһахаб.

Уранзохёолшо Хоца НАМСАРАЕВ

Барагдашагүй баярай үдэрнүүд

Германска зэбсэгтэ хүсэнүүд үгэ дуугүйгөөр капитулироволба гэһэн баярта мэдээсэл дэлхэй дүүрэн тараба. Энэ Илалтые манай Улаан Арми Агууехэ Сталинай ударидалга доро, Нэгэдэмэл нацануудай зэбсэгтэ сэрэгүүдтэй хамта туйлаба. Түрүү хүн түрэлтэнэй хорото дайсан, дэлхэйе хоёр дахин дайнда татан оруулһан немецко-фашистска империализм һандаран бутарба.

Немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүү советскэ арадай Эсэгэ оронэо хамгаалгын агууехэ дайн илалта түгэлдэрөөр дүүрэв.

СССР-эй арадуудай түүхэдэ германска фашизмые бута сохижо, Берлиниие абаһан Илалтын үшөө нэгэ алтан хуудаһан бэшэгдэбэ.

Илалтын ехэ үдэртэ бидэ, историгууд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронтдо ба тылдэ ами наһаа хайрлангүй тэмсэһэн ябадалай түүхэ домог бэшэжэ дүүргэхээр бүхы оролдолго хэшээлээ гаргахабди.

Би өөрөө 1945 он соо «Бурят-Монголдо гражданска дайнай түүхэ» бэшэжэ дүүргэхэб.

П. Т. ХАПТАЕВ, историческа наукануудай кандидат.

Илалтын хүгжэм татаба

Үни удаан хүлеэгдэһэн үдэр — Илалтын ехэ үдэр ерээ! Майн 9-нэй һаруул сэлмэг үглөөгүүр Илалтын тухай баярта мэдээсэл дуулдаба. Дэлхэйе хушаха гэжэ бүрхэһэн фашизмын харанхы буртаг һүнипе Илалтын гэрэлтэ наран булижа толорон мандаба.

Арад зоной зүрхэндэ орьёлһон хамаг баярые харуулмаар тиимэ ехэ үгэнүүд олдоногүй. Манай Агууехэ Эхэ ороной зохёохы ажал дээрэ худэлмэрилэгшэд илагша Эхэ оронойнгоо улам бүри сэсэглэн мандахын түлөө амар сүлөөтэй ажаллаха захагүй үргэн замдаа дахяад оробо.

Бидэнэр инаг Эхэ оронойнгоо эршэмтэйгээр саашадаа бадаран хүгжэхын түлөө оюун ухаагаа болон бүхы хүсэ шадалаа бүримүһэн үгэхэбди.

Энэ түүхэтэ үдэрые тэмдэглэн, 1945 он соо «Илалта» гэжэ нэрэтэй кантата, Бурят-Монголдо гражданска дайнай болоһон тушаа опера бэшэхэ уялга абанаб.

Баатарлиг Улаан Армида алдар соло! Сталинда алдар соло!

Композитор Б. Б. ЯМПИЛОВ.

Искусствын шэнэ зохёолнуудые байгуулхабди

Агууехэ Советскэ Союзай арадууд, мүн хамта манай бурят-монгол арад зон хүсэн түгэс Эхэ оронойнгоо дүүрэн Илалта туйлаһанда омгорхол баяраар сэдьхэлээ хүдэлэн байнад.

Маршал Сталинай уран сэсэн хүтэлбэри доро манай Улаан Арми фашистска ангуудые өөһэдынь нүхэндэ бута нэрьен, дэлхэйн түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ Илалта туйлажа, Илалтынгаа дүлэтэ Улаан тугые хараалта Берлин дээрэ мандуулба.

Дайнай үе соо бүхы манай советскэ арадууд Илалтын туйлахын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлөө. Тон бэрхэтэй, хүндэ үдэрнүүдтэ: манай үнэн хэрэг илаха! Манай Илалтын туг хараалта Берлиндэ хиидхэгдэхэ!—гэжэ этигэн найдадаг байгаабди.

Советскэ искусствын худэлмэрилэгшэд өөрынгөө арад зоной хүсэл найдабариие хүсэд дүүрэн элируулэн харуулдаг байһан юм.

Фронт ба тылдэ гайхалтай шэн габьяануудые туйлагшадые хүгжэм дуугаар, театрай сценэ дээрэхи болон гуурһа биириин мастернуудай зохёолнуудта харуулха хэрэгтэй. Энэ манай түрүүшын арюун уялга болоно.

Илагша арадуудта алдар соло!

Советскэ искусствын шэнэ зохёолнуудые байгуулжа, агууехэ энэ Илалтадаа хүндэлэлэй алтан венок болгон үргэхэ уялгатайбди.

Н. Г. БАЛДАНО, РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулгаша.

Эмнэлгын худэлмэрилэгшэдэй арюун зорилгонууд

Манай алдарта Улаан Арми Агууехэ Маршал Сталинай хүтэлбэри доро, гайхамшаг хүсэтэ сохилтонуудые хэжэ, ан зэрлиг фашистнуудые буу зэбсэгээ хуряаха баатай болгобо. Немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүү советскэ арадуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын нангин дайн манай арадай дүүрэн илалтаар түгэсэбэ.

Энэ дайнай фронтнууд дээрэ манай Улаан Арми үзэгдөөгүй ехэ шэн габьяа харуулан дайлалдаһан ба дайнай ара талада арад зомнай айхабтар үсэд шангаар ажаллаа.

Илалтын энэ ехэ баяртай үдэрнүүдтэ манай советскэ арад зон һайн үдэрлэн, илалтынгаа хуулита баярые хүттэй хүхюутэйгээр үнгэргэбэ.

Манай арадта тохёолдоһон хатуу шанга шалгалтанууд үнтэрөө. Гэбэшье, арюун уялга зорилгонууд үшөөл урдамнай олон бии.

Немецко-фашистска бузар алуурашадай зүгһөө манай Агууехэ Эхэ ороной нангин бэедэ хэһэн шархануудые хүсэд дүүрэн эдэгээхын түлөө үшөөл ехэ ажал хэхэ хэрэгтэй.

Медицинскэ худэлмэрилэгшэдэй урда мүн лэ нилээдгүй ехэ хүндэтэ арюун уялганууд бии. Энэ хадаа эмнэлгын шанарые уламаар дээшэлүүлхэ, арад зоной дунда арит элүүрые сахиха ябадалда бүхы хүсэ шадалаа зорюулха хэрэг болоно.

Манай республикын медицинскэ худэлмэрилэгшэд энэ зайлашагүй арюун үндэр уялгаяа хүсэд дүүргэхэ байһаниинь найдамтай.

Врач Ф. Н. ДУЛЬБЕЕВ.

„1941-1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда Германиие илаһанай түлөө" гэһэн медалиин дүрим

1. «1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда Германиие илаһанай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаха юм гэбэл:

а) Улаан Армиин, Уһан-Сэрэгэй Флодой болон НКВД-гэй сэрэгүүдэй зэргэдэ хабаадажа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын фронтнууд дээрэ өөрөө ябалсаһан гү, али сэрэгэй округуудта байжа илалтые хангаһан бүхы сэрэгэй албахаатшад ба хүлһэнэй албанай хүнүүд;

б) Улаан Армиин, Уһан-Сэрэгэй Флодой болон НКВД-гэй сэрэгүүдэй зэргэнүүдтэ жагсажа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ алба хаажа байһаар шархатажа, үбшэнэй шалтагаанаар ба гэмтэжэ жагсаалһаа гараһан хүнүүд, мүн тэрэшэлэн түрэнэй ба партийна организацинуудай шиидхэбэреэр ондоо хүдэлмэридэ эльгээгдэһэн хүнүүд.

2. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда хабаадалсаһаниие гэршэлһэн частьнуудай командирнуудай, сэрэгэй эмнэлгын заведениин начальнигуудай болон ажалшадай депутадуудай, областной ба городской исполкомуудай үгэһэн документын үндэһөөр «1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда Германиие илаһанай түлөө» гэһэн медалиин үгэлтэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй нэрэһээ болохо байна.

Улаан Армиин, Уһан-Сэрэгэй Флодой сэрэгэй частьнуудта байһан ба НКВД-гэй сэрэгүүдэй хүнүүдтэ—сэрэгэй частьнуудай командирнуудаар, тиин армиин, флодой ба НКВД-гэй сэрэгүүдэй жагсаалһаа гараһан хүнүүдтэ—областной, городской ба районно сэрэгэй комиссарнуудаар шагнагдагшадай һууһан газарнуудтань үгтэхэ байна.

3. «1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда Германиие илаһанай түлөө» гэһэн медаль хадаа сээжынь зүүн талада зүүгдэхэ байна. Орден ба бусад медальнуудтай байгаа һаа, энэ медалиие хадаа «Советскэ заполяриие хамгаалгын түлөө» гэһэн медалиин хойто тээ зүүхэ юм.

„1941-1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда Германиие илаһанай түлөө" гэһэн медалиин дүрсэ хэлбэри

Тус медаль болбол түхэреэн сайһаа бэлэдхэгдэхэ юм. Тус медалиин нюур таладань Советскэ Союзай Маршалай формотой нүхэр И. В. Сталинай сээжэ бэеын дүрсэ байха. Медалиин дээдэ хубида тойруулан «Манай хэрэг үнэнтэ», доодо хубиданьшье—«Бидэ илаабди» гэжэ тойруулагдан бэшээтэй байха.

Тус медалиин ара талада иигэжэ бэшэгдэһэн байха тэбэл: сахаригаарынь—«Германиие илаһанай түлөө», дундань — «1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда», доодо хубидань табан хушуута одон.

Тус медаль дээрэхи дүрсэ болон бэшэгүүдынь товойжо гаранхай байха.

Медалиин хэмжээнь 32 миллиметр диаметртэй. 32 миллиметр үргэн торгон муарова лентээр орёогдоһон табан булантай колодкотой энэ медаль хадаа сахариг ба шэхээр нэгэдэнхэй байха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын Алдар" гэжэ орденууд ба „Эхын медаль" гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэһөөр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаха гэбэл:

Юһэн хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. БУЯНОВА Цырьма Баяндуевнае—Баргажанай аймагай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
2. ВОРОЖЕЙКИНА Степанида Степановнае—Улан-Удэ городой Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
3. ДЕРГАЧЕВА Софья Кондратьевнае—Заиграйн аймагай Горхон станциин гэрэй эзэн эхэнэр.

Найман хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. АФАНАСЬЕВА Агафья Матвеевнае—Бичурын аймагай, «Красное Знамя труда» колхозой колхозница.
2. АФАНАСЬЕВА Софья Гурьяновнае—Бичурын аймагай, «Красная Заря» колхозой колхозница.
3. БРОДНИКОВА Любовь Васильевнае—Баргажанай аймагай, Елкино тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
4. ГОРДЕЕВА Лукерья Абрамовнае—Иволгын аймагай, Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
5. МИХАЙЛОВА Пелагея Гурьевнае—Баргажанай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
6. МИХВИНА Екатерина Ивановнае—Тарбагатайн аймагай Тарбагатайн МТС-эй худэлмэришэн.
7. МУНГАЛОВА Афимья Спиридоновнае—Бичурын аймагай Райуполнаркомзаг конторой уборщица.
8. ПЕРЕЛЫГИНА Мавра Михайловнае—Бичурын аймагай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
9. ПРОКУШЕВА Елизавета Андреевнае—Баргажанай аймагай Елкино тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
10. ПЕРЕЛЫГИНА Анастасия Ивановнае—Бичурын аймагай «Красное Знамя труда» колхозой колхозница.
11. ТКАЧЕВА Маланья Савельевнае—Бичурын аймагай «Красная Заря» колхозой колхозница.
12. ЧЕКИНА Матрёна Петровнае—Бичурын аймагай, Бичура тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

Долоон хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 3-дахи ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. АФАНАСЬЕВА Мария Прокопьевнае—Бичурын аймагай, «Красное Знамя труда» колхозой колхозница.
2. БОРИСОВА Ксенья Романовнае—Бичурын аймагай, Ленинский Путь» колхозой колхозница.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

ҺАЙНААР БА ТҮРГЭНӨӨР ТАРИХА!

Социалистическэ мүрысөөнэй шэнэ хүсэн

Героическа Улаан Армиин сэрэгүүдэй түүхэтэ амжалтануудые туйлан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайе илалта түгэлдэрөөр дүүргэһэн айхабтар ехэ амжалтануудта харюу болгон Бичурын колхозууд хабарай полевой хүдэлмэреэ хурдан түргэн ябуулжа байна.

Бодонгуудай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой членүүд түүхэтэ илалтада харюу болгон эртынгээ ороһото культурануудай тарилга амжалтатайгаар дүүргэбэ. Энэ колхозой бригада, звенонууд эдэ үдэрнүүдтэ социалистическэ мүрысөөнэй эршые улам шангаар дэлгэрүүлэн, ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйланад. Плугшад Балмаева, Цыденолана, Дамбаева Цыбикова, Цынгунова ба бусад бүгэдэарадай ехэ баяр агууехэ илалтаар омгорхон баясажа ажалайнгаа бүтээсые улам шангадхаба.

Мүн борнойшод болон сеялкэшэд плугшадһаа бишинханшье гээгдэнэгүй. Эдэнэр агууехэ илалтада зорюулагдаһан митинг дээрээ ажалайнгаа бүтээсэ улам шангадхажа, хабарай полевой худэлмэреэ агротехническэ богони болзор соо эрхим шанартайгаар дүүргэхэ уялгануудаа үнэн хэрэгүүдээр бэелүүлжэ байна.

Д. ДУГДАНОВ.

Үндэр ургасын түлөө мүрысөөн

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗУУДААР ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ БМАССР-эй НАРКОМЗЕМЭЙ МЭДЭЭН

1945 оной майн 10.

Аймагууд	Ороohото бобово тарилгын түсэбэй дүүргэлтэ (проц).	Яровой тарилгын бүхы түсэбэй дүүргэлтэ (проц)
Закаменай	64,7	54,8
Хориин	56,7	51,1
Хэжэнгын	55,9	50,8
Сэлэнгын	55,3	41,0
Курумканай	50,2	47,6
Тарбагатайн	48,9	41,0
Иволгын	46,6	36,4
Ториин	45,9	36,9
Мухаршэбэрэй	43,1	38,3
Бичурын	42,6	35,2
Яруунын	39,9	36,2
Байкало-Кударын	38,2	31,7
Кяхтын	37,2	29,0
Прибайкальска	36,0	27,4
Хойто-Байгалай	34,6	18,1
Кударын	34,2	28,2
Зэдын	33,8	25,0
Заиграйн	33,5	27,6
Түнхэнэй	32,3	28,6
Кабанскын	31,8	25,2
Баргажанай	23.9	22,0
Баунтын	23,3	9,1
Хамта	43,5	36,1

Чебунинай хүтэлбэрилдэг тракторна бригадада

Эгэтын машинно-тракторна станциин тракторист Чебунинай хүтэлбэрилдэг бригада комсомольски сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо худэлмэрилдэг юм. Тиин эдэнэр хабарай полевой худэлмэреэр МТС соогоо иланхай.

Түрүү трактористнууд Григорьева, Фомина. Григорьев гэгшэд тарилгада ороһонһоо хойшо үдэрэйнгөө нормонуудые түс тустаа 140-һөө 150 процент хүртэр дүүргэнэ. Гадна эдэнэр 100—150 килограмм горючи арбилһан байна.

Улаан Армиин сэрэгүүдэй түүхэтэ амжалтануудые туйлажа Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайниие илалта түгэлдэрөөр шиидхэһэн тухай дуулажа, гүнзэгы баяраа омгорхоһон эдэ трактористнууд һаанай ажалайнгаа бүтээсэ улам шангадхаба. Бригада сооhь үдэрэйнгөө нормо дүүргэхэгүй тракторист эдэ үдэрнүүдтэ үзэгдэнэгүй. Дээрэ дурсагдаһан түрүүшүүл Григорьева, Фомина гэгшэд түрүүшын хиһээ бүри ехэ амжалтануудые туйладаг болоо. Чебунинай бригадын трактористнууд илалта түгэлдэр Улаан Арми болон Эхэ ороноо эрхим шанартай таряа талха үгэхын түлөө иимэ эршэтэйгээр тэмсэжэ байха юм.

О. ГРИГОРЬЕВА.

Залхуу агроном гү, али зорюутын хэрэг гү?

ХОРИ. (**Манай корреспондент**). Зарим колхозууд газар элдүүрилхэдээ шанарай түлөө тэмсэнгүй агротехникын заабари хазагайруулна. Иимэ баримтанууд Калининай нэрэмжэтэ колхоздо, Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ехэнхидээ үзэгдэнэ. Тэд, АЗО-гэй главна агроном Комаревцев агротехникын заабариие эбдэжэ байһан энэ баримтануудтай ямаршье тэмсэл хэнэгүй. Жэшээлхэдэ. нүхэр Комаревцев Калининай нэрэмжэтэ колхоздо зорюута ошоһон байбашье, эндэхи колхозниигуудай газараа гүйхэнөөр дайлантуулжа хахалһые хоёр нюдөөрөө хаража байгаад хэмжээ абаагүй байха юм.

Мүн Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой членүүд газар үһалха дүй дүршэлөөр бага дээрэһээ, үһалууриин үедэ агротехникын ямаршье заабари сахингүй, поли дээгүүрээ һайрамай үһа хэмһээ гадуур халяажа газараа үлүү ехээр норгожо элдүүрилхэ ябадалдаа һаад ушаруулһан байна. Тэрэшэлэн эндэхи зарим плугшад газараа шанар муутайгаар элдүүрилнэ. Эдэ мэтые мүн лэ нүхэр Комаревцев өөрөө хараһан байбашье, колхозниигуудые агротехникын мэргэжэлдэ һургаха тушаа юушье хэнэгүй.

Тиигээд байхада, Хориин АЗО-гэй главна агроном Комаревцевай залхуурһан ябадал, зорюутын хэрэг хоёрые илгаруулмаар бэшэ байна. Агроном Комаревцев тухай дээрэ дурсагдаһан хоёр сэгнэлтэнүүдэй алиниинньшье саашадаа тэсэшэгүй гээшэ.

Тиимэдэ дээрэхи аймагай хүтэлбэрилхы органууд, илангаяа АЗО болбол агроном Комаревцевэй хаша хэрэг худэлмэриие гүримшүүлхэ уялгатай.

Ц. ГАРМАЕВ, (Манай корреспондент).

Специалистын зүбшэл

Газараа зүбөөр үһалха

Тарилгын урда тээхи газарай хүрьһэтэй шииг нойтоной бага, мүн май—июнь һаранuудта хура бороогүй байдаг дээрэһээ манай республикада хүдөө-ажалай культурануудай хүгжэн ургаха ябадалда һаад тохёолдоног.

Имагтал тарилгын урда тээхи газарай үһалуури ургамалай бүхы хүгжэжэ байгаа үеые хангахагүй юм. Тиимэдэ манай республикын эрхэ байдалда хүдөө-ажалай культурануудай ургажа байгаа үедэ үһалха ябадал үгаа ехэ удхашанартай. Иимэ үһалуури илангаяа май—июньдэ үнгэргэхэдэ туһатай байдаг. Манай республикын байдалда тарилгын урда тээхи, мүн хүдөө-ажалай культурануудай урган хүгжэжэ байгаа үедэ үһалагдажа, зүбөөр үтэгжүүлэгдэһэн газарһаа дунда зэргээр гектар бүриин 38 центнер хабарай шениисэ абтаха байһаниинь Онохойн мелиоративна опытно станциин дүрбэн жэлэй туршалга дээрэһээ элирбэ.

Тиихэдэ, эдэ жэлнүүдтэ Заиграйн аймагай бүхы колхозуудай хуряаһан ургасын гектар бүриин дунда зэргэ 7,5 центнер байба.

Үһалагдангүй һайнаар элдүүрилэгдэһэн хүрьһэтэй газарһаа гектар бүриин 10,5 центнер шениисэ абтаа һаа, тарилгын урда нэгэ удаа, ургамалай гаража байхада гурба дахин үһалагдаһан участогһаа га бүриин 23.5 центнер абтажа, нэгэ гектарай ургаса 13 центнерээр гү, али 123,7 процентээр нэмэлэг байба. Тэрэшэлэн зүбөөр үһалагдаһан овёсой ургаса нэгэ гектарта—10,2 центнер, гречихын—22.7 центнер, просын—21,5 центнер, хартаабхын—210 центнер, сахарна свёклын ургаса 265 центнер ехэ болодог юм. Мүн гурба дахин үһалагдаһан сабшалангай ургаса гектар бүридэ 11 центнер нэмэжэ, республика соо үбһэнэй валова сбэрые 105,6 тоннор ехэ болгодог байна.

Агроном Н. ХРЕБТОВ.

Харюусалгата редактор Ц. Г. ГАЛСАНОВ

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ. ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ. Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. ответ. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89, сельского хозяйства—6-03, писем и переводов—6-03 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв).

Н—00353. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5500.